

PEFC-STANDARDITYÖRYHMÄN 5. KOKOUS

Aika: 12.12.2019 klo 12.00–16.00

Paikka: Teollisuusliitto ry, Hakaniemenranta 1 A, 00531 Helsinki.

Läsnä:	Paavo Pelkonen	Kokouksen puheenjohtaja
	Tage Fredriksson	Bioenergia ry
	Taina Ihaksi	ELY-keskus
	Jukka Turunen	Geologian tutkimuskeskus
	Antti Kilpeläinen	Itä-Suomen yliopisto
	Juha Ruuska	Joulupuuseura ry
	Irena Pirhonen	Kalatalouden Keskusliitto ry
	Maria Nyström	Kestävän Metsätalouden Yhdistys ry
	Lauri Hyytiäinen	Koneyrittäjät ry
	Jaakko Kittamaa	Loimu ry
	Lea Jylhä	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
	Eine-Rosenberg-Riihimäki	Maanomistajain Liitto ry
	Arja Hopsu-Neuvonen	Marttaliitto
	Erkki Eteläaho	METO – Metsäalan asiantuntijat ry
	Vesa Junnikkala	Metsä Group
	Kari Palojärvi	Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry
	Antti Otsamo	Metsähallitus
	Petri Pajunen	Metsänhoitoyhdistysten palvelu MHYP Oy
	Tiina Vuoristo	Metsäteollisuus ry / Puusepänteollisuus ry
	Matti Heikkilä	MTK Metsävaltuuskunta
	Helena Taskinen	Museovirasto
	Maaren Angeli	Paliskuntain yhdistys ry (etäyhteys)
	Sarita Kämäräinen	Saamelaiskäräjät (etäyhteys)
	Jaakko Nippala	Suomen 4H-liitto (etäyhteys)
	Juha Rutanen	Suomen luontoyrittäjäverkosto ry
	Jarkko Partanen	Suomen metsäkeskus
	Ere Grenfors	Suomen Metsästäjäliitto ry
	Petri Salovaara	Suomen Partiolaiset ry
	Marko Svensberg	Suomen riistakeskus
	Kimmo Syrjänen	Suomen ympäristökeskus (etäyhteys)
	Anders Portin	Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf
	Jari Sirviö	Teollisuusliitto ry
	Saara Pihlman	Tornator Oyj
	Laura Lahtinen	Tuote- ja palvelukaupan yhdistys ETU ry
	Matti Yläne	UPM-Kymmene Oyj Metsä
	Jaakko Silpola	Vapo Oy
	Auvo Kaivola	PEFC Suomi – Suomen metsäsertifiointi ry
	Hannes Pasanen	Tapio Palvelut Oy, kokouksen sihteeri

Alustus Ennen kokouksen avaamista kuultiin Harri Hytösen (Suomen metsäkeskus) esitys aiheesta: ”Metsävaratietoa eri tasoilta”. Esitys on pöytäkirjan liitteenä (liite 1).

Keskusteltiin esityksen aiheesta. Tuotiin esiin seuraavia asioita:

- Kaukokartoituksen perustuvalla aineistolla voidaan arvioida luokittelevasti taimikonhoidon työvaikeutta. Suomen metsäkeskus tuottaa aineistoja, mutta varsinainen luokittelu jää kuitenkin toimijan tehtäväksi.
- Metsävaratiedon yksityiskohtainen sisältö on kuvattu Suomen metsäkeskuksen nettisivuilla.
- Omatoiminen taimikonhoito päivittyy metsävaratietoon, mikäli metsänomistaja on tehnyt siitä ilmoituksen tai jos työkohde havaitaan inventointien tai muun maastotyön yhteydessä.

1) Kokouksen avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.02 ja totesi läsnäolijat.

2) Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin standardityöryhmän 4. kokouksen 14.11.2019 pöytäkirja muutoksitta.

Tuotiin esiin, voiko pöytäkirjoihin saada enemmän kokouksessa käytyä keskustelua. Sihteeri totesi, että kokouspöytäkirjat ovat jo nyt melko pitkiä, joten kaikkea keskustelua ei voida kirjata kokouspöytäkirjaan. Sihteeri voi pyydettyä toimittaa tarkennuksia tietyistä aiheista käytyyn keskusteluun.

3) Muutokset standardityöryhmän kokoonpanossa

Todettiin, että Kestävän Metsätalouden Yhdistys ry on vaihtanut varsinaiseksi edustajakseen Maria Nyströmin.

4) Sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä koskevien kommenttien ja PEFC FI 1002:2014 -standardin kriteerien 21–32 käsittely

Sihteeri esitteli yhteenvedon määräaikaan (27.11.2019) mennessä saapuneista kommentteista. Todettiin yhteenvedon olevan tiivistelmä kommentteista. Kaikki yksittäiset kommentit on koottu erilliseen liitteeseen (liite 2).

Kommentteja toimittivat seuraavat PEFC-standardityöryhmän jäsenorganisaatiot (20 kpl):

- ELY-keskus
- Kestävän Metsätalouden Yhdistys ry
- Koneyrittäjät ry
- Loimu ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Marttaliitto
- METO Metsäalan Asiantuntijat ry
- Metsäteollisuus ry
- Metsänhoitoyhdistysten palvelu MHYP
- Museovirasto
- Paliskuntain yhdistys
- Sahateollisuus ry
- Saamelaiskäräjät
- Suomen 4H-liitto
- Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry
- Suomen partiolaiset
- Suomen riistakeskus
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f.

- Teollisuusliitto ry
- Tornator Oyj

Todettiin, että työvaliokunta oli käsitellyt kommentit etukäteen 28.11.2019 ja tehnyt kutakin kriteeriä koskevat esitykset avustamaan standardityöryhmää keskustelussa ja päätöksenteossa. Laaditut esitykset liittyvät niihin kommentteihin, joiden toteutuksesta työvaliokunnalla on selvä näkemys. Osan kommentteista arvioidaan vaativan laajempaa keskustelua standardityöryhmässä.

Nykyisiin vaatimuksiin (kriteerit 21–32) liittyviä yleisiä muutos- ja täydennystarpeita

Pyydettiin täsmennystä kommenttiin, jossa esitettiin lisättäväksi kriteeri sidosryhmien kuulemisesta maankäytön suunnittelussa. Kommenttia täsmennettiin ja tuotiin esiin, että varsinaista tarvetta uudelle kriteerille ei ole, mutta menettely sidosryhmien kuulemisesta tulisi avata jollain tapaa standardissa myös sen lisäksi, että maankäyttö- ja rakennuslaki on mainittu lakilistassa. Muutos helpottaisi Suomen PEFC-standardin ja kansainvälisen PEFC-standardin vaatimusten vertailua. Esitys sai kannatusta. Päätettiin, että Metsäteollisuus ry selvittää, miten asia olisi tarkoituksenmukaista huomioida nyt tarkastettavassa PEFC-standardissa.

Johtopäätökset:

- Yleiset kommentit huomioidaan kunkin kriteerin käsittelyn yhteydessä
- Esitykset uusista kriteereistä kootaan yhteen ja käsitellään erikseen.
- Metsäteollisuus ry selvittää, miten sidosryhmien kuuleminen tuodaan selkeämmin esiin PEFC-standardiin.

Kriteerien 21–32 kommenttien käsittely

Kokouksessa käsiteltiin erikseen kuhunkin kriteeriin toimitetut kommentit. Johtopäätökset keskustelusta on kuvattu alla.

Kriteeri 21: Työntekijöiden osaaminen varmistetaan

Esitettiin, että kriteerin avulla parannettaisiin tietotason nosta tietyissä osa-alueissa, kuten vesiensuojelussa. Todettiin, että kriteeri koskee yleisesti riittävän osaamisen varmistamista, eikä sen tarkoitus ole yksilöidä työlajeja tai osaamisalueita.

Keskusteltiin työvaliokunnan esityksestä alatyöryhmän perustamiseksi käsittelemään kriteereitä 21–24. Esitys sai kannatusta ja alatyöryhmä päätettiin perustaa. Alatyöryhmään ilmoitettiin seuraavat organisaatiot:

- Koneyrittäjät ry
- Loimu ry
- METO – Metsäalan asiantuntijat ry
- Metsänhoitoyhdistysten palvelu MHYP Oy
- Metsäteollisuus ry
- Teollisuusliitto ry

Johtopäätökset:

- Perustetaan alatyöryhmä käsittelemään kriteereitä 21–24. Keskusteltavaksi esitetään muun muassa:
 - Kielikysymystä koskevia vaatimuksia ulkomaisen työvoiman kohdalla.
 - Työnantajan ja työntekijän välisiä kysymyksiä.
- Käsitellään kommentteja kriteerien soveltamisesta saamelaiden kotiseutualueella kriteerin 32 yhteydessä.
- Lisätään määritelmän 56 loppuun: "tai työmaa-alue on vuokrattu luomukeruualueeksi".

Kriteeri 22: Työturvallisuudesta, työhyvinvoinnista ja tasa-arvosta huolehditaan

Pyydettiin tarkennusta kommenttiin, jossa esitettiin, että sertifikaatin hakijalla olisi oltava asianmukainen omavalvontajärjestelmä. Täsmennettiin, että kansainvälisessä standardissa on vaatimuksia omavalvontajärjestelmän sisällöstä ja asia tulisi huomioida myös Suomen PEFC-standardissa. Todettiin, että asia ei liity kriteerin 22 sisältöön.

Johtopäätökset:

- Keskustellaan muutosesityksistä kriteerin 21 käsittelyn yhteydessä perustetussa alatyöryhmässä.

Kriteeri 23: Työnantajavelvoitteita noudatetaan

Kokouksessa ei esitetty puheenvuoroja kriteeriin 23 liittyen.

Johtopäätökset:

- Keskustellaan muutosesityksistä kriteerin 21 käsittelyn yhteydessä perustetussa alatyöryhmässä.
- Päivitetään kriteeri vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä (mm. laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä).

Kriteeri 24: Metsätyöpalveluiden hankinnoissa noudatetaan hyviä käytäntöjä

Keskusteltiin kommentista, jossa esitettiin lisättäväksi, että velkasaneerauksessa olevien palveluntuottajien kanssa ei tehdä sopimuksia. Tuotiin esiin, että vaatimuksen myötä velkasaneerauksessa olevalla yrityksellä ei olisi enää toimintaedellytyksiä. Toisaalta todettiin, että velkasaneerauksessa oleva yritys saa kilpailuedun, mikä vääristää markkinoita. Todettiin, että tulee selvittää, onko esitetty kirjaus juridisesti mahdollinen ja keskustelua asiasta jatketaan myöhemmin.

Johtopäätökset:

- Keskustellaan muutosesityksistä kriteerin 21 käsittelyn yhteydessä perustetussa alatyöryhmässä.
- Päivitetään kriteeri vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä.

Kriteeri 25: Metsänomistajien osaamista edistetään monipuolisesti

Esitettiin, että indikaattorissa mainituiksi koulutusteemoiksi lisätään suometsät. Esitettiin, että koulutusteemana mainittu metsäkulttuuri korvataan metsien kulttuuriperintö -termillä, joka on merkitykseltään laajempi. Molemmat esitykset saivat kannatusta ja ne hyväksyttiin.

Esitettiin, että koulutuksen tulisi antaa aikaisempaa paremmat edellytykset huomioida luontoarvoja painottavien metsänomistajien tarpeita. Toisaalta tuotiin esiin, että metsänomistajien tavoitteiden kartoitus on olennainen osa nykyistä neuvontaa ja palveluntarjontaa. Todettiin lisäksi, että koulutusten seuranta on käytännössä vaikeasti toteutettavissa.

Johtopäätökset:

- Lisätään koulutuksissa käsiteltävien aiheiden listaan luonnontuotteet, ilmastokysymykset, metsänkasvatuksen eri menetelmät ja suometsätalous.
- Korvataan koulutuksissa käsiteltävien aiheiden listassa oleva metsäkulttuuri termillä metsien kulttuuriperintö.
- Koulutuksen teemojen seuranta ei lisätä, koska niiden seuranta on käytännössä vaikeasti todennettavissa.
- Lisätään määritelmän 73 loppuun: "...sekä metsien muiden tuotteiden hyödyntämiseen".

Kriteeri 26: Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittämistä edistetään

Keskusteltiin mahdollisuudesta kirjata indikaattoreihin nuorten työllisyysmahdollisuuksien edistäminen. Täsmennettiin, että esityksellä tarkoitetaan nuorille sopivia lyhyitä työsuhteita, esimerkiksi taimien istuttamista. Tuotiin esiin, että kirjauksen tulisi olla käytännössä todennettavissa ja tulisi huomioida, että alueelta ei välttämättä löydy sopivia työtehtäviä. Todettiin, että esitys työllisyysmahdollisuuksien edistämisestä voitaisiin tuoda kriteerissä esiin yleisellä tasolla ja huomioida alueellisten toimenpideohjelmien sisällössä. Päätettiin, että kirjaus nuorten työllistymismahdollisuuksien edistämisestä kirjataan indikaattoriin.

Johtopäätökset:

- Täsmennetään indikaattoritekstiä seuraavasti: ”Alueen metsäalan toimijat tarkistavat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä sekä metsä- ja luontoalan koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa toimenpideohjelman vuoden kuluessa sertifiointitarkistamisesta”.
- Täsmennetään indikaattoreiden toimenpideohjelman a-kohtaa seuraavasti: ”lasten ja nuorten metsäluontoa, metsänhoitoa, metsien monipuolista käyttöä ja metsätaloutta koskevan tietämyksen lisäämiseksi ja luontosuhteen vahvistamiseksi”.
- Täsmennetään indikaattoreiden toimenpideohjelman b-kohtaa seuraavasti: ”metsäkäyntien toteuttamisesta yhteistyössä päiväkotien, koulujen ja harrastustoimijoiden kanssa”.
- Täsmennetään indikaattoreiden toimenpideohjelman c-kohtaa seuraavasti: ”metsä- ja luontoalan ammattiin hakeutuvien ja alalla jo opiskelevien nuorten harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen järjestämiseksi sekä nuorten työllisyysmahdollisuuksien edistämiseksi”.

Kriteeri 27: Jokamiehen oikeudet turvataan

Keskusteltiin yritystoiminnasta toisen maanomistajan alueella. Tuotiin esiin, että mikäli toisen maanomistajan alueita käytetään yritystoimintaan, asiasta tulisi sopia etukäteen maanomistajan kanssa. Todettiin, että kriteerin nykyinen linjaus on yhteneväinen vallitsevan käytännön kanssa ja vähäistä suuremman haitan aiheuttaminen vaatii maanomistajan luvan.

Keskusteltiin kriteerin 29 indikaattoritekstin ulkoilureittien kulkukelpoisuutta koskevien kirjausten tuomisesta kriteeriin 27. Todettiin, että tällä ei olisi vaikutusta kriteerin vaatimuksiin, vaan tarkoitus on selkeyttää standardin rakennetta. Esitys sai kannatusta ja se hyväksyttiin.

Keskusteltiin kriteerin otsikon muuttamisesta. Kommenttina tuotiin esiin, että otsikon muuttamisen tarkoitus on kuvata paremmin kriteerin sisältöä. Esitettiin, että kriteerin otsikko pidettäisiin ennallaan, koska virkistyskäytön tuominen otsikkoon antaa käsityksen, että virkistyskäyttö tulee turvata joka paikassa. Esitys ei saanut kannatusta. Tuotiin esiin, että kriteerin otsikko ei ole vaatimus, vaan se kuvaa kriteerin teeman ja tavoitteen. Esitettiin, että otsikko muutettaisiin muotoon: ”Jokamiehen oikeudet turvataan ja ulkoilureittien kulkukelpoisuus varmistetaan”. Esitys sai kannatusta ja se hyväksyttiin.

Johtopäätökset:

- Selkeytetään standardia lisäämällä kriteeriin jokamiehen oikeuksien lisäksi myös laajemmin virkistyskäyttöä koskevat vaatimukset.
 - Kriteerin 29 indikaattoritekstin ulkoilureittien kulkukelpoisuutta koskevat kirjaukset tuodaan kriteeriin 27.
- Kriteerin otsikko muutetaan muotoon: ”Jokamiehen oikeudet turvataan ja ulkoilureittien kulkukelpoisuus varmistetaan”.

Kriteeri 28: Metsiä ei roskata metsätalouden toimenpiteissä

Esitettiin, voisiko kriteeriin kirjata yleisesti, että metsiä ei roskata myös muiden kuin metsätalouden toimenpiteiden yhteydessä. Todettiin, että kriteerissä ei voida asettaa vaatimuksia niille, jotka eivät ole sitoutuneita standardiin. Tuotiin esiin, että roskaamiskielto voisi koskea puuntuotannon lisäksi myös muuta metsien taloudellista käyttöä, esimerkiksi marjastusta. Todettiin, että asiasta voidaan jatkaa keskustelua myöhemmin.

Johtopäätökset:

- Kriteeri säilytetään ennallaan.

Kriteeri 29: Metsien monikäyttöedellytyksiä edistetään

Keskusteltiin työvaliokunnan esityksestä yhdistää kriteerin sisältö muihin kriteereihin ja laatia oma kriteeri keruutuotteisiin ja sopimusperustaiseen metsän virkistyskäyttöön ja muuhun liiketoimintaan liittyen. Työvaliokunnan esitys sai kannatusta ja se hyväksyttiin. Todettiin, että monimuotoisuutta käsittelevä alatyöryhmä pohtii riistan elinympäristöjen turvaamiseen liittyvien asioiden kirjausta osana kriteeriä 14.

Johtopäätökset:

- Kriteeri 29 poistetaan ja sen sisältö yhdistää muihin kriteereihin seuraavasti:
 - Ulkoilureittejä koskevat kirjaukset siirretään kriteeriin 27.
 - Lannoitus- ja kasvinsuojeluaineisiin liittyvän tiedon käyttöön liittyvät asiat siirretään kriteeriin 20.
 - Riistavahinkojen ehkäisemiseen liittyvät asiat siirretään kriteeriin 6.
 - Riistan elinolosuhteiden turvaamiseen liittyvät asiat siirretään kriteeriin 14.
 - Keruutuotteisiin ja sopimusperustaiseen metsän virkistyskäyttöön ja muuhun liiketoimintaan liittyen laaditaan oma kriteeri. Tarkoituksenmukaisin osin metsien muihin kuin puutuotteisiin liittyviä näkökohtia voidaan sisällyttää myös muihin kriteereihin.

Kriteeri 30: Kiinteät muinaisjännökset säilytetään

Keskusteltiin kommentista, jossa esitettiin myös muiden kuin muinaismuistolain turvaamien kohteiden (muu arkeologinen kulttuuriperintö) sisällyttämisestä kriteeriin. Täsmennettiin, että kohteilla tarkoitetaan esimerkiksi toisen maailmansodan rakennelmia ja sitä nuorempia kulttuuriperintökohteita. Tuotiin esiin, että kohteiden tunnistaminen on vaikeaa ja erityisesti talvihakkuissa niiden löytäminen on käytännössä mahdotonta. Ajourasuunnittelussa kohteista aiheutuu myös taloudellisia kustannuksia. Toisaalta tuotiin esiin, että kohteet ovat pienialaisia ja tästä syystä niistä aiheutuvat kustannukset ovat pieniä.

Todettiin, että asia vaatii jatkopohdintaa. Tulee selvittää, onko kohteiden turvaaminen mahdollista käytännön toimenpiteissä ja saadaanko kohteiden sijaintitieto jo suunnitteluvaiheessa, jolloin kohteiden huomioiminen olisi helpompaa. Tulee myös pohtia, kuinka tieto kohteista välittyy toimijoille.

Johtopäätökset:

- Kriteeri säilytetään ennallaan.
- Jatketaan keskustelua siitä, onko muu kuin muinaismuistolain turvaama arkeologinen kulttuuriperintö mahdollista sisällyttää kriteeriin.

Kriteeri 31: Poronhoidon toimintaedellytykset turvataan

Keskusteltiin lyhyesti kommentista, jossa tuotiin esiin yhteismetsien ja muiden yksityisten metsänomistajien osallistaminen porotalouden ja metsätalouden yhteensovittamiseen. Kommenttia täsmennettiin ja sen todettiin olevan yleinen huomio, eikä se sisällä vaatimusta kriteerin muuttamisesta.

Johtopäätökset:

- Säilytetään kriteeri ennallaan.

Kriteeri 32: Saamelaiskulttuurin ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan saamelaisten kotiseutualueella saamelaisten kestävän kehityksen mukaisesti

Päätettiin, että Metsähallitus ja Saamelaiskäräjät keskustelevat kriteerin sisällöstä. Kriteeriin liittyen kokouksessa ei esitetty muita puheenvuoroja.

Johtopäätökset:

- Metsähallitus ja Saamelaiskäräjät keskustelevat kriteerin sisällöstä.

6) Muut asiat

Todettiin, että mikäli standardiluonnosta ei ehditä käsittelemään standardityöryhmän 6. kokouksessa 16.1.2020, järjestetään ylimääräinen standardityöryhmän kokous 30.1.2020.

Muistutettiin, että tuleviin kokouksiin tulisi ilmoittautua määräaikaan mennessä.

7) Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00.

Vakuudeksi

Paavo Pelkonen
puheenjohtaja

Hannes Pasanen
sihteeri

Liitteet

Liite 1. Harri Hytösen (Suomen metsäkeskus) esitys: Metsävaratietoa eri tasoilta.

Liite 2. Sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä koskevan kyselyn vastaukset (27.11.2019 mennessä saapuneet)